

“Måste jag läsa hela texten?”

ett case om elevers bristande djupläsning

Casets syfte

Syftet med caset är att belysa elevernas läsning och förståelse av det lästa. Med elevernas stigande ålder blir fler och fler av skolans ämnen mer teoretiska och kräver att eleverna genom att själva läsa eller genom att lyssna på texter förstår och kan använda sig av texter för att utveckla kunskaper.

Situationen

Varför är det så svårt att få eleverna att läsa? Är det lathet, oförmåga eller vad är det vi ser?

Texten handlar om tre lärares frustration kring elevernas läsning och förståelse av olika texter.

Den nyanställda, svenskläraren började undervisa eleverna i åk 8 i mitten av vårterminen. Läraren hade fått en mycket kort överlämning av vad eleverna arbetat med under höstterminen, samt under de första månaderna av vårterminen. De hade skrivit en novell, samt skrivit en undersökande text som de även redovisade muntligt. Läraren påbörjade ett arbete där eleverna skulle bekanta sig med, samt läsa olika texttyper. Läraren började att arbeta med noveller eftersom eleverna borde vara bekanta med den texttypen med tanke på att de tidigare skrivit en novell. Eleverna läste novellen *Mördaren i parken* ur läromedlet *Spegla språket* för åk 8. Efter att eleverna hade läst texten skulle de svara på frågor. Frågorna var av olika karaktär. Det var innehållsfrågor där svaret var givet, men framförallt fanns det inferensfrågor, där eleverna behövde analysera och reflektera över det lästa för att kunna svara på dessa frågor.

Läraren upplevde att flertalet av eleverna bara ville bli färdiga med uppgiften snabbt. Flera av eleverna sa att de gillade texten, men när de kom till frågorna visade det sig att flera av dem inte hade läst texten på djupet genom att de inte kunde besvara frågorna. Elever som enligt tidigare bedömningar var högpresterande behövde och krävde mycket hjälp och visade ovilja att anstränga sig och att lägga tid på att läsa texten. Självklart fanns det i varje klassrum flera elever som reflekterade och analyserade texten och utvecklade svaren på sina frågor. Läraren var dock förvånad över det stora antal elever som inte läste texten på djupet. Detta beteende fortsatte under arbetet med övriga texttyper.

I sin frustration kring detta pratade läraren om detta med några kollegor. En NO-lärare sa: "Jag upplever att mina elever i åk 9 inte ens kan söka efter fakta och information. Jag har börjat en del med ordlistor för att de ska veta vilka ord de ska söka efter i en text. Eleverna måste bli mycket bättre på att lära sig läsa på djupet, samt ta till sig informationen i en text. De vill ha svaren snabbt och de lägger inte ner tid och ansträngning på att läsa texterna. Jag försöker förenkla texterna och arbeta med begrepp innan, men de läser ändå inte". Det blir svårt att få dem att nå alla kunskapskrav om de inte läser. Vad kan vi göra?"

Läraren som undervisar åk 8 elever i NO sa: "Jag har samma problem med eleverna i mina ämnen. Flera av dem läser inte texterna för att förstå helheten. De vill ha snabba lösningar och de googlar svaren för att inte behöva läsa hela texten. När jag inte låter dem använda datorn är det svårt att få dem att arbeta. Oavsett vad de har för svårigheter måste de med den hjälp de behöver kunna läsa och förstå texter. Jag är orolig för hur de ska klara nationella proven i åk 9 och hur ska de klara av högre akademiska studier? Vad gör vi för fel, när slutade våra elever läsa?"

Frågor att fundera över

- Hur skulle du vilja formulera problemen i caset?
  - Ur elevens perspektiv?
  - Ur lärarens perspektiv?
- Hur kan läraren introducera en text och arbeta med eleverna för att leda dem mot djupläsningen?
  - Spelar det någon roll hur mycket begrepp och ord läraren förklarar för eleverna om de inte får träna på att läsa på djupet?
- Hur kan undervisningen i detta fallet utvecklas för att främja språk- och kunskapsutveckling?
- Hur kan läraren förbättra och förändra elevers läsvanor/ inställning till läsning?
- Vad behöver vi veta mer om för att kunna öka våra kunskaper om barns och ungdomars språk- och kunskapsutveckling?
  - Finns det någon forskning vi kan ta hjälp av för att fördjupa oss i ämnet?